

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2022/2023

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Ivan Sviatkin
Identifikační číslo studenta: 79546424

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Teoretické právní vědy - Mezinárodní právo
ID studia: 559296

Název práce: Vlastnictví a odpovědnost při těžbě nerostných surovin na Měsíci a asteroidech
Pracoviště práce: Katedra mezinárodního práva (22-KMP)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: prof. JUDr. Mahulena Hofmannová, CSc.
Oponent(i): prof. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.

JUDr. Mgr. Pavel Caban, Ph.D.
Datum obhajoby: 12.06.2023 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: Předsedající prof. Šturma přivítal přítomné členky a členy komise a sdělil, že komise je usnášeníschopná a že jsou splněny všechny předpoklady k tomu, aby se mohla konat obhajoba disertační práce Mgr. Ivana Sviatkina na téma Vlastnictví a odpovědnost při těžbě nerostných surovin na Měsíci a asteroidech.

V úvodním slově doktorand pojednal o tom, že se věnuje ve své práci kosmickým právem se zaměřením na kosmickou těžbu. Téma není úplně nové, ale vyvíjí se do dnešní doby; vliv má zejména rozvoj technologií. Cílem práce bylo prozkoumat současný stav v oblasti kosmického práva a zda je kosmické právo v dnešní podobě stále aktuální a dokáže reagovat na aktuální výzvy, např. zapojení soukromého sektoru. Doktorand se pokoušel zjistit, zda existují v dnešním kosmickém právu mezery a snaha je zaplnit podobnými již známými mezinárodními režimy.

Práce je rozdělena na dvě části. První část se zaměřuje na otázky vlastnictví v kosmickém prostoru. Druhá část se věnuje odpovědnosti.

Doktorand se snažil přistupovat k práci také z praktického hlediska, a zohledňovat též sociální aspekty, když zahrnuje příklady těžbařských společností a jejich pokusů o těžbu v kosmu.

Na závěr doktorand konstatoval, že kosmické právo není dostatečné a nedokáže reagovat na současné výzvy. Prozatímním řešením může být regionální spolupráce. Poté by mohl nastat čas na nový mezinárodní režim pro kosmickou těžbu.

Vedoucí práce prof. Hofmannová uvedla, že se jedná o velice aktuální téma. Právní aspekt činnosti v kosmu bude pro ČR s ohledem na její mezinárodní iniciativu Artemis Accords v této

oblasti v současnu i budoucnu. Práce obsahuje posouzení aktuálního mezinárodního režimu a komparaci s analogickými oblastmi, např. úpravou mezinárodního dna. Již v současnosti existují některé bilaterální či regionální úpravy kosmické těžby. Může jít o inspiraci pro EU, pouze však formou doporučení (nemůže harmonizovat). Práce je aktuální, zdařilá a doporučuje ji k obhajobě.

První oponent prof. Ondřej odkázal na svůj posudek, ze kterého následně citoval některé stěžejní části. Doktorand zvolil aktuální téma pro nejbližší budoucnost. Jedná se o doktrinální právní analýzu současného kosmického práva s odkazem na historické souvislosti. Používá také srovnávací metodu a porovnává kosmické právo s jinými oblastmi mezinárodního práva. Prof. Ondřej pak přiblížil obsah práce a její závěr. Zajímavé jsou podle něho úvahy o relevanci Antarktidy pro mezinárodněprávní úpravu kosmického prostoru. Doktorand uvádí, že toto teritorium je považováno za „společné dědictví lidstva“ srovnatelné s komickým prostorem. Toto své konstatování by měl vysvětlit, jak to myslí, protože pojem společné dědictví lidstva je obsažen pouze v Úmluvě OSN o mořském právu z roku 1982 a v Dohodě o Měsíci z roku 1979. Pouze některé státy stojící mimo smlouvu o Antarktidě se snaží prosazovat pojem společné dědictví lidstva ve vztahu k Antarktidě. Právní úprava Antarktidy je velmi specifická a mám pochybnosti o zařazení srovnání v daném kontextu. Pokud jde o hodnocení, autor naplnil hlavní cíl disertační práce. Práce má logickou strukturu, prokazuje schopnost vědecké práce doktoranda. Doktorand vyjadřuje vlastní názory a odvážná sdělení. Necituje více českých autorů. Přes připomínky práce splňuje požadavky na disertační práci a doporučuje ji k obhajobě.

Předsedající prof. Šturma seznámil komisi s posudkem nepřítomného druhého oponenta dr. Cabana. Požádal doktoranda, aby v rámci obhajoby reagoval na připomínky uvedené v písemném posudku druhého oponenta a stručně konkretizoval své představy o možném budoucím mezinárodněprávním režimu těžby přírodních zdrojů v kosmickém prostoru.

Doktorand odpověděl na dotazy a připomínky. Prof. Ondřej souhlasil, že Antarktidu by mohl doktorand zmínit, ale nikoli v souvislosti se společným dědictvím lidstva. Prof. Ondřej měl některé pochybnosti, zda lze o pravidlech označovaných jako „obyčejová“ je možné ve skutečnosti opravdu hovořit jako o obyčejových pravidlech. Doktorand na připomínky reagoval. Doktorand se vypořádával s názory oponentů na porovnání regulovaných mezinárodních prostorů s možnou regulací těžby v kosmickém prostoru. Vyjádřil se také k možnému zdroji inspirace režimu Mezinárodní telekomunikační unie. Inspirativní podle doktoranda může být zapojení nestátních subjektů a dělení prioritních práv. Doktorand na závěr uvedl blíže, jaké řešení nabízí.

Předsedající otevřel všeobecnou rozpravu. Dr. Trávníčková se zeptala, zda rozdíl mezi autentickými jazykovými verzemi Dohody o Měsíci může vést k různým závěrům, pokud jde o těžbu na Měsíci. Doktorand odpověděl. Předsedající připojil svoji poznámku k této otázce. Dále přidal některé komentáře ke konkrétním částem práce. Doktorand na tyto komentáře reagoval. Předsedající poznamenal, že doktorand se věnoval čl. 31 Vídeňské úmluvy o smluvním právu, ale dotaz dr. Trávníčkové směřoval spíše na čl. 33 Vídeňské úmluvy o smluvním právu.

Dr. Trávníčková se zeptala, jak doktorand vnímá asymetrii mezi státy jako tvůrci mezinárodního práva a společnostmi, které jsou držitelé technologií; byly již v některých případech zohledněny tyto soukromé společnosti. Doktorand uvedl příklad lobby těžařských

společností v USA, nicméně nejednalo se o participaci. Dále v této souvislosti pojednal o Lucembursku.

Prof. Šturma se zeptal na dělení odpovědností v práci na „sdílené“ a „kvazi-sdílené“. Doktorand odpověděl, co míní „kvazi-sdílenou“ odpovědností.

Na závěr diskuze předsedající poděkoval diskutujícím, ukončil veřejnou část obhajoby a vyzval členky a členy komise k hlasování. V neveřejné části obhajoby proběhlo hlasování.

Výsledek obhajoby:	prospěl/a (P)
Předseda komise:	prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc. (přítomen)
Členové komise:	prof. JUDr. Mahulena Hofmannová, CSc. (přítomen)
	prof. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc. (přítomen)
	JUDr. Mgr. Pavel Caban, Ph.D.
	JUDr. Zuzana Trávníčková, Ph.D. (přítomen)